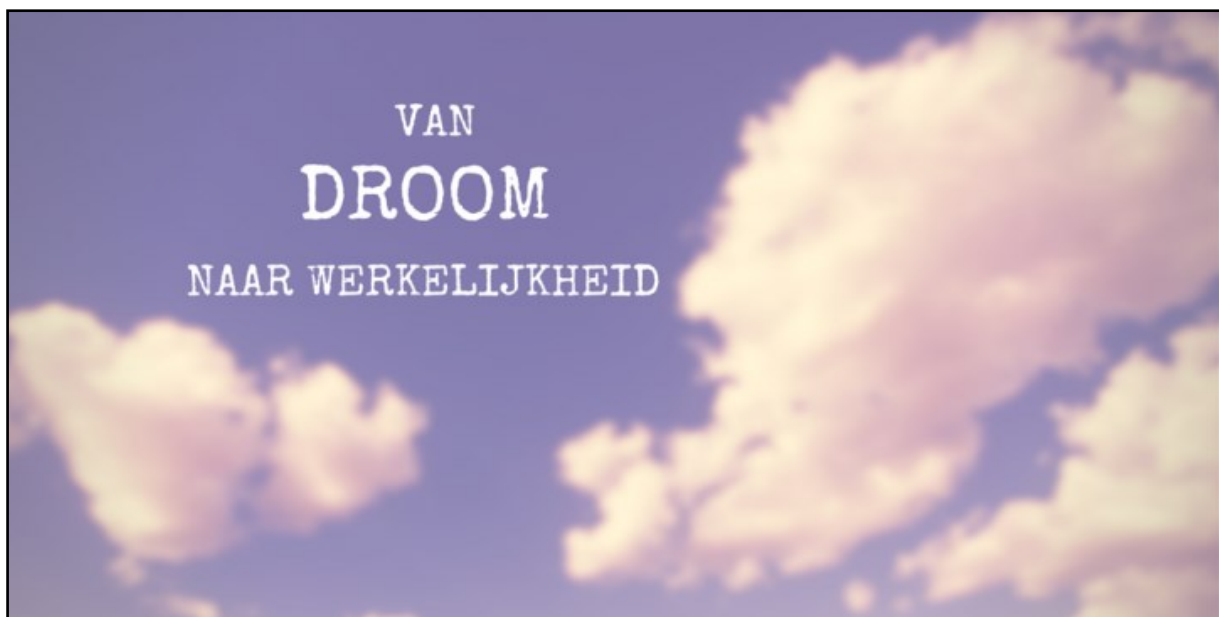

Nota: 'Plan van aanpak lokale transformatie
jeugdhulp Olst – Wijhe 2017 – 2020'

***Persoonlijk, gericht op samenwerking,
actief en dichtbij!***

Olst-Wijhe, 19 januari 2017
doc. nr.: 17.000972

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Reikwijdte en looptijd	4
Proces	5
Hoofdstuk 1: Beleidskaders transformatie en ontwikkeling rijksbudget Jeugdhulp	6
1. Beleidskaders	6
1.1. Landelijk: de 'Jeugdwet'	
1.2. Regionaal: 'Visie Jeugdhulp IJsselland 2017 – 2020'	6
1.3. Lokaal: 'Beleidsplan transitie en transformatie jeugdzorg 2015 – 2019'	6
2. Ontwikkeling rijksbudget jeugdhulp	7
Hoofdstuk 2: Onze gemeenschappelijke uitdaging en transformatieopgaven	9
1. Onze gemeenschappelijke uitdaging en uitgangspunt aanpak hiervan	9
2. Wat zijn onze lokale transformatieopgaven, en hoe verhouden deze zich tot de jeugdketen van ondersteuning en hulp/zorg in onze gemeente?	10
2.1. Niveau één en twee: Basisinfrastructuur en preventie	10
2.2. Niveau drie en vier: Toegang tot en de inzet van specialistische jeugdhulp	12
2.3. Niveau vijf: Juridische en Klinische interventies/- crisis en spoedzorg	13
Hoofdstuk 3: Wat gaan we doen om de transformatieopgaven samen met elkaar te realiseren, en wat is daarvoor nodig?	14
3.1. Programmalijnen, acties en interventies	14
I Doorontwikkeling gemeentelijke sturingsinformatie	14
II Doorontwikkeling integrale samenwerking, afstemming en communicatie/participatie in de jeugdketen	16
III Het bevorderen van kwaliteit en innovatie in de jeugdketen	17
3.2. Versterking positie ambulant jongerenwerk	18
3.3. Financiën	19
3.4. Evaluatie	20
Bijlage 1: Overzicht individuele acties/interventies ter realisatie van de Transformatieopgaven	20

Inleiding

Van Transitie naar Transformatie

De evaluatie van de 'Wet op de Jeugdzorg' (2009) en de analyse uitgevoerd door de Parlementaire Werkgroep "Toekomstverkenning Jeugdzorg (2012) was aanleiding voor een grondige wijziging van het toenmalige jeugdzorgstelsel.

De jeugdzorg:

- stond veel te ver af van de leefwereld van jeugdigen en hun ouders,
- ging uit van problemen in plaats van het zelf-oplossend vermogen en de talenten van jeugdigen, hun ouders en hun sociale netwerk.
- gaf weinig tot geen ruimte voor maatwerk.
- was te weinig gericht op samenwerking en samenhang met en rondom gezinnen (teveel hulpverleners in één gezin).
- was te kostbaar en groeide explosief.
- was versnipperd over rijk, provincies en zorgverzekeraars waardoor het moeilijk was om de jeugdhulp beter te kunnen organiseren.

In 2011 werden de gemeenten op de hoogte gesteld van de voorgenomen plannen om de jeugdhulptaken over te dragen naar de gemeenten (De Transitie). Dit werd bevestigd bij het aantreden van het kabinet Rutte II in 2012.

Bij de aankondiging van de Transitie, werd duidelijk dat het niet alleen ging om een overdracht van taken en verantwoordelijkheden, maar om een totale vernieuwing/innovatie van de jeugdhulp (de Transformatie). De gemeente staat dicht bij haar inwoners en is daardoor beter in staat om aan te sluiten bij de vraag van jeugdigen en hun ouders (maatwerk), goed samen te werken met en rondom gezinnen en verbindingen te leggen tussen alle betrokkenen in de jeugdketen van ondersteuning en jeugdhulp. Het Landelijk kader voor de decentralisatie jeugd is vastgelegd in de Jeugdwet.

Sinds 2015 zijn wij formeel verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Jeugdwet. Dit doen wij in samenwerking met tien gemeenten in de Jeugdhulpregio IJsselland. In 2015 en 2016 lag de nadruk op het realiseren van zorgcontinuïteit (Zachte Landing) en zijn de eerste stappen gezet op weg naar de procesmatige en inhoudelijke vernieuwing van de jeugdhulp¹. Inmiddels hebben we twee jaar ervaring opgedaan met de uitvoering van de gedecentraliseerde taken, en kunnen we constateren dat de transitie naar verwachting is verlopen. De zorgcontiguïteit is geborgd en er zijn geen (grote) calamiteiten gemeld. Na de focus op transitie, verleggen wij onze focus naar de transformatie van de jeugdhulp.

Waarom Transformeren?

De procesmatige en inhoudelijke vernieuwing van de jeugdhulp (de Transformatie) is noodzakelijk om de beoogde inhoudelijke effecten van de decentralisatie van jeugdtaken te realiseren.

Namelijk:

- het versterken van de leefomgeving van jeugdigen en hun ouders (Preventie),
- snellere (eerder op de juiste plek), betere/effectievere en integrale jeugdhulp die aansluit op deze leefomgeving,

---

¹ Voorbeelden hiervan zijn:

- Afspraken die gemaakt zijn tussen regionale organisaties zoals bijvoorbeeld 'Veilig Thuis' en de Raad voor de Kinderbescherming' over samenwerking met de gemeentelijke toegang,
- De rol van de praktijkondersteuner GGZ jeugd in de toegang als centrale spil tussen cliënten, de huisarts en de toegang,
- De samenwerking rondom casuïstiek tussen de toegang en de partners van het Centrum Voor Jeugd en Gezin (Jeugdverpleegkundige, de jeugdagent, het jongerenwerk, consulenten toegangsteam, het schoolmaatschappelijk werk, de praktijkondersteuner GGZ jeugd en de gezinsbegeleiders),
- Diverse bijeenkomsten met cliënten jeugdhulp met als doel de jeugdhulp alsmede de toegang tot jeugdhulp te verbeteren.

- het versterken van het probleemoplossend vermogen van jeugdigen en hun ouders. Uitgaan van mogelijkheden/talenten in plaats van onmogelijkheden.
- De veerkracht van gezinnen en het sociale netwerk versterken.

Dit vraagt om een andere manier van denken, communiceren en handelen van alle betrokkenen in de keten van ondersteuning en jeugdhulp². Dit betekent dat we niet alleen verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de wettelijke taken, maar dat we vanuit onze regierol werken aan vernieuwing in relatie tot de inrichting van het stelsel, de werkwijze en de samenwerking tussen ouders/opvoeders, cliënten jeugdhulp, vrijwilligers en professionals.

In deze nota 'Plan van aanpak lokale transformatie jeugdhulp Olst – Wijhe 2017 - 2020' worden onderstaande vragen beantwoord:

1. *Wat zijn de beleidsmatige kaders voor de transformatie jeugdhulp, en hoe staat het met de ontwikkeling van het rijksbudget voor jeugdhulp?*

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de landelijke, regionale en lokale kaders die richting geven aan de lokale transformatie. Tevens wordt ingegaan op de ontwikkeling van ons rijksbudget beschikbaar voor jeugdhulp.

2. *Welke gemeenschappelijke uitdaging en transformatieopgaven vloeien hieruit voort, en hoe verhouden deze zich in relatie tot de jeugdketen van ondersteuning en hulp/zorg?*

De kaders zijn bepalend voor de gemeenschappelijke uitdaging en opgaven die wij hebben om, samen met onze partners/betrokkenen, lokaal te werken aan de transformatie van de jeugdhulp. De opgaven worden beschreven aan de hand van de verschillende niveaus in de jeugdketen van ondersteuning en hulp/zorg (1. Basisinfrastructuur, 2. Preventie, 3. Toegang tot jeugdhulp, 4. Gespecialiseerde jeugdhulp en 5. Juridische en klinische interventies/crisis en spoedzorg).

3. *Wat gaan we doen om deze transformatieopgaven samen met betrokkenen lokaal te realiseren, en wat is daarvoor nodig?*

De opgaven worden uitgewerkt via acties en interventies, gelieerd aan drie met elkaar samenhangende en elkaar versterkende programmalijnen. Per programmalijn worden de volgende punten uitgewerkt:

- Focus en prioriteit
- Concrete acties en interventies (2017/2018)
- Doelstellingen en resultaten
- Kosten en dekking

De per programmalijn voorgestelde acties en interventies dragen in gezamenlijkheid bij aan het realiseren van onze transformatieopgaven. Voor de doelen en resultaten per individuele actie/interventie verwijzen wij u naar bijlage 1: Overzicht individuele acties/interventies ter realisatie van de transformatieopgaven.

Alvorens deze drie vragen te beantwoorden gaan wij kort in op de reikwijdte van het plan van aanpak transformatie jeugdhulp, en de wijze (korte beschrijving van het proces) waarop dit plan tot stand is gekomen.

Reikwijdte en looptijd

De nota is opgesteld voor een periode van vier jaar 2017 – 2020 en vormt een belangrijke bouwsteen voor het 'Programma Transformatie Sociaal Domein'. In het plan worden, aan de hand van drie met elkaar samenhangende en elkaar versterkende programmalijnen, een aantal concrete acties/-interventies beschreven die nodig zijn om de toegang tot jeugdhulp transformatieproof te maken.

---

² Onder betrokkenen in de jeugdketen verstaan wij ouders en hun kinderen, vrijwilligers actief met en of voor jeugdigen/gezinnen en professionals zoals de politie (o.a. jeugd en wijkagent), jeugdhulpaanbieders, leerkrachten, huisartsen, praktijkondersteuners, jongerenwerkers, medewerkers van het gemeentelijk toegangsteam, het Centrum voor Jeugd en Gezin etc.).

Het is echter geen statisch plan, maar een plan in beweging, passend bij de dynamiek van jeugdhulp en preventie. Dit betekent dat de voorgestelde acties/interventies een looptijd hebben van maximaal twee jaar (2017 – 2018). Op deze wijze kunnen wij de beoogde doelen en resultaten van voorgestelde acties/interventies monitoren en evalueren, waar nodig bijstellen, beëindigen of van koers veranderen. Tevens willen wij in het plan ruimte creëren, zowel inhoudelijk als financieel, om in te spelen op de vraag van jeugdige, ouders en (vrijwilligers)organisaties. Dit doen we door bijvoorbeeld te werken met een uitvoeringsbudget toegang/CJG.

In de eerste twee jaar zijn de acties en interventies gericht op het doorontwikkelen en het versterken van de eerste drie niveaus van de jeugdketen.

De acties en interventies uit het plan worden meegenomen in de uitwerking van het 'Programma Transformatie Sociaal Domein'.

Proces

De Nota is het resultaat van de input die is verkregen via, zowel directe als indirecte, gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van jeugdige cliënten en hun ouders/opvoeders (WMO Adviesraad en regionaal cliëntenplatform jeugdhulp IJsselland) en professionals (Toegangsteam jeugd, de huisartsen/POH GGZ, het Centrum voor Jeugd en Gezin, het ambulante jongerenwerk, de jeugdagent, het onderwijs, kinderopvang/BSO en peuterwerk, specialistische aanbieders van jeugdhulp en de beleidsadviseurs jeugd/WMO en integrale veiligheid).

Hoofdstuk 1: Beleidskaders transformatie en ontwikkeling rijksbijdrage jeugdhulp

1. Beleidskaders

1.1. Landelijk: de 'Jeugdwet'

Sinds 2015 zijn wij (Gemeente), samen met jeugdhulpaanbieders, het onderwijs, vrijwilligers, ouders en opvoeders verantwoordelijk voor jeugdhulp (Transitie). Dat betekent dat wij er gezamenlijk voor moeten zorgen dat kinderen en jongeren zich veilig en gezond kunnen ontwikkelen: thuis, op school en in de wijk. De stelselwijziging jeugdhulp (Transitie) was geen doel op zich, maar een middel om een concrete omslag/vernieuwing (transformatie) in de zorg voor jeugd te realiseren. Het landelijk beleidskader voor gemeenten om deze omslag te maken is vastgelegd in de Jeugdwet. De Jeugdwet kent vijf uitgangspunten die in artikel 2.1. van de Jeugdwet vertaald zijn als transformatiedoelen waarop het gemeentelijk jeugdbeleid gericht dient te zijn. In de memorie van toelichting zijn deze doelen als volgt omschreven:

- *Preventie* en uitgaan van *eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden* (eigen kracht) van jeugdigen en hun ouders, met *inzet van hun sociale netwerk*;
- *Demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren* door onder meer het *opvoedkundig klimaat* te versterken in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen;
- *Eerder de juiste hulp op maat* te bieden om het beroep op *dure gespecialiseerde hulp te verminderen*;
- *Integrale hulp* aan gezinnen volgens het uitgangspunt '*één gezin, één plan, één regisseur*'; door ontschotting van budgetten ontstaan meer mogelijkheden voor betere samenwerking en innovaties in ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en gezinnen;
- *Meer ruimte voor professionals* om de juiste hulp te bieden door *vermindering van regeldruk*; betrokken professionals die sociale netwerken in de omgeving van het gezin weten in te schakelen en die kunnen samenwerken met vrijwilligers en familieleden en hun kracht weten te benutten.

1.2. Regionaal: 'Visie Jeugdhulp IJsselland 2017 - 2020'

Met tien gemeenten in de regio IJsselland werken wij samen op het vlak van bedrijfsvoering en transformatie van de jeugdhulp. In 2015 en 2016 lag de nadruk vooral op het realiseren van zorgcontinuïteit voor onze cliënten. De grootste uitdaging voor de komende jaren is de transformatie, deze zal deels regionaal, maar grotendeels op gemeenteniveau (lokaal) worden vormgegeven. De kaders voor de regionale samenwerking en de daaruit voortvloeiende zowel regionale als lokale transformatieopgaven zijn vastgelegd in de op 23 januari 2017 door uw raad vastgestelde 'Visie jeugdhulp IJsselland 2017 – 2020'. Uitgangspunt in deze visie is dat de uitvoering van de Jeugdwet een gemeentelijke verantwoordelijkheid is en blijft, en dat de lokale toegang het vliegwiel is voor het realiseren van de transformatie.

De geformuleerde visie op de gewenste ontwikkeling van de jeugdhulp, moet dan ook gelezen worden als de lokale visie van ieder van de elf individuele IJssellandgemeenten. Centrale begrippen zijn: vroegtijdig signaleren, preventie, hulp in de directe omgeving van het kind, flexibele inzet van jeugdhulp, ondersteuning mét ouders, gezinsgericht werken, verbinding met onderwijs en verenigingen en andere instellingen, sturen op kwaliteit en resultaat binnen de financiële kaders.

De visie dient als onderlegger voor de regionale samenwerking en het realiseren van de transformatie. De uitwerking van de regionale transformatieopgaven, zoals bijvoorbeeld het IJssellandsbekostigingsmodel, zijn ondersteunend aan de opgaven die lokaal worden uitgewerkt.

1.3. Lokaal: 'Beleidsplan transitie en transformatie jeugdzorg 2015 – 2019'

Eind 2014 is vastgesteld het 'Beleidsplan transitie en transformatie jeugdzorg, Van jeugdzorg naar Jeugdhulp 2015 – 2019'. Het plan omvat concrete uitgangspunten die richtinggevend zijn voor het lokaal vormgeven van de transformatie jeugdhulp. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- *Eigen kracht*
Positief opvoeden en de zelfredzaamheid en de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen staat centraal.
- *Het belang van de stimulerende leefomgeving*
Het versterken van de sociale en fysieke leefomgeving van het kind, ouders en betekenisvolle volwassenen in de directe leefomgeving van het kind zijn essentieel.

- *Hulp in de directe leefomgeving*

Ondersteuning voor zover nodig erbij halen in de sociale leefomgeving van het kind/gezin. Specialistische hulp ook in de reguliere sociale leefomgeving van het kind/gezin inzetten. Een constant beroep op de plicht van ouders om hun eigen kind op te voeden en een doorlopende lijn tussen organisaties en ondersteuning: de weg terug bij voorbaat organiseren.

- *Samenhangend aanbod*

Samenhang tussen domeinen, een gezin, één plan, één begeleider en één specialistenteam ter ondersteuning, en betekenisvolle volwassenen, jongeren en beroepskrachten worden erbij gehaald.

Voor de lokale transformatie gelden tevens de uitgangspunten uit de 'Sociale Toekomstvisie 2012 - 2020' zoals:

- De inwoner draagt bij naar vermogen: eigen verantwoordelijkheid en eigen regie staan voorop;
- Hulp en ondersteuning wordt zo vroeg, zo snel, dichtbij en zo licht al mogelijk geboden;
- De aard en de vorm van de ondersteuning sluit aan bij de hulpvraag en ondersteuningsbehoefte en is onafhankelijk van de belangen van aanbieders van hulp en ondersteuning. Het ondersteuningsplan is in samenwerking met de jongeren/het gezin opgesteld. We kijken integraal naar de ondersteuningsvraag van de cliënt en zijn of haar omgeving. Bij het beantwoorden van die vraag betrekken we nadrukkelijk de mogelijkheden van het netwerk van de cliënt;
- Er is altijd één begeleider in de uitvoering van het ondersteuningsplan. Uitgangspunt is één cliënt/huishouden/gezin, een plan;
- We willen dezelfde kwaliteit van hulp bieden voor minder geld door o.a. de administratieve last te verminderen en bureaucratie te vermijden;
- We willen nauw samenwerking met maatschappelijke organisaties, scholen, huisartsen, werkgevers en naburige gemeenten.
- We kiezen voor kleinschalige organisaties waarbij sprake is van korte lijnen en gewerkt wordt vanuit het principe 'Kennen en gekend worden'.
- We vinden dat er altijd een verbinding tussen formele en informele hulp moet zijn, bij voorkeur per dorp of buurt georganiseerd.

2. Ontwikkeling rijksbudget jeugdhulp

Onze gemeente ontvangt sinds 2015, jaarlijks rijkmiddelen bestemd voor de inkoop van jeugdhulp. De overgang van het historisch naar het objectief verdeelmodel met ingang van 1 januari 2016, heeft voor onze gemeente geresulteerd in een hoge korting op het voor de jeugdhulp beschikbare Rijksbudget. Een korting die vooralsnog niet in verhouding staat tot het huidige zorgverbruik. Daar komt bij dat de effecten van de transformatie minder snel zichtbaar worden dan de daling van het budget. Transformatie – inzet op preventie en de verschuiving van zware naar lichte zorg – kost tijd en ook middelen. In 2015 en 2016 werd een principe van regionale financiële solidariteit gehanteerd. Het percentage korting op het aan onze gemeente toegekende rijksbudget is hoger, dan het percentage korting op het totale regiobudget bij financiële solidariteit. Hierdoor konden wij de taken op grond van de Jeugdwet nagenoeg budgettair neutraal (uitgangspunt gemeenteraad) uitvoeren. In 2017 wordt deze financiële solidariteit losgelaten. Het loslaten van de financiële solidariteit resulteert voor de gemeente Olst – Wijhe, bij een gelijkblijvende besteding in combinatie met een afname van het rijksbudget, in de komende jaren in een toename van het tekort.

Dit betekent dat wij op korte termijn voor de grote uitdaging staan om met een sterk dalend rijksbudget de transformatie verder vorm te geven en onze kinderen de hulp en/of ondersteuning te bieden die nodig is. Met ingang van 2018 blijft het Rijksbudget voor onze gemeente nagenoeg stabiel en zullen naar verwachting ook de effecten van de transformatie zichtbaar worden. De uitwerking van de 'Visie Jeugdhulp IJsselland' en de nota: 'Plan van aanpak Lokale Transformatie jeugdhulp Olst Wijhe 2017 – 2020' zijn instrumenten om de kwaliteit van de jeugdhulp (op inhoud en proces) te versterken, de beschikbare budgetten voor de jeugdhulp in de komende jaren (nog) efficiënter en doelmatiger te besteden en daarmee de hulp en/of ondersteuning aan onze kinderen, ook in de komende jaren, te borgen.

Wel dienen we onszelf te realiseren dat transformatie en met name de effecten daarvan een aantal jaren in beslag zullen nemen. Wij hebben nog geen ervaring op dit terrein en ook landelijk is er nog geen referentiekader beschikbaar. Dit betekent dat we geen 100 % garantie kunnen geven dat we met de in dit plan

benoemde acties en maatregelen de zorgkosten op zeer korte termijn kunnen terugdringen op het niveau van de reeds doorgevoerde korting(en) op ons Rijksbudget. Met het vaststellen van de regiovisie heeft de gemeenteraad zich uitgesproken voor het standpunt dat kwalitatieve en passende hulp en/of ondersteuning (integraal maatwerk) voor het kind altijd centraal staat. Dit levert mogelijk in de komende jaren spanning op tussen het beschikbare rijksbudget en de kosten voor noodzakelijke en tijdige hulp en/of ondersteuning.

Hoofdstuk 2: Onze gemeenschappelijke uitdaging en transformatieopgaven

1. Onze gemeenschappelijke uitdaging en uitgangspunt aanpak hiervan

Samen met alle betrokkenen, en met minder financiële middelen ervoor zorgen dat;

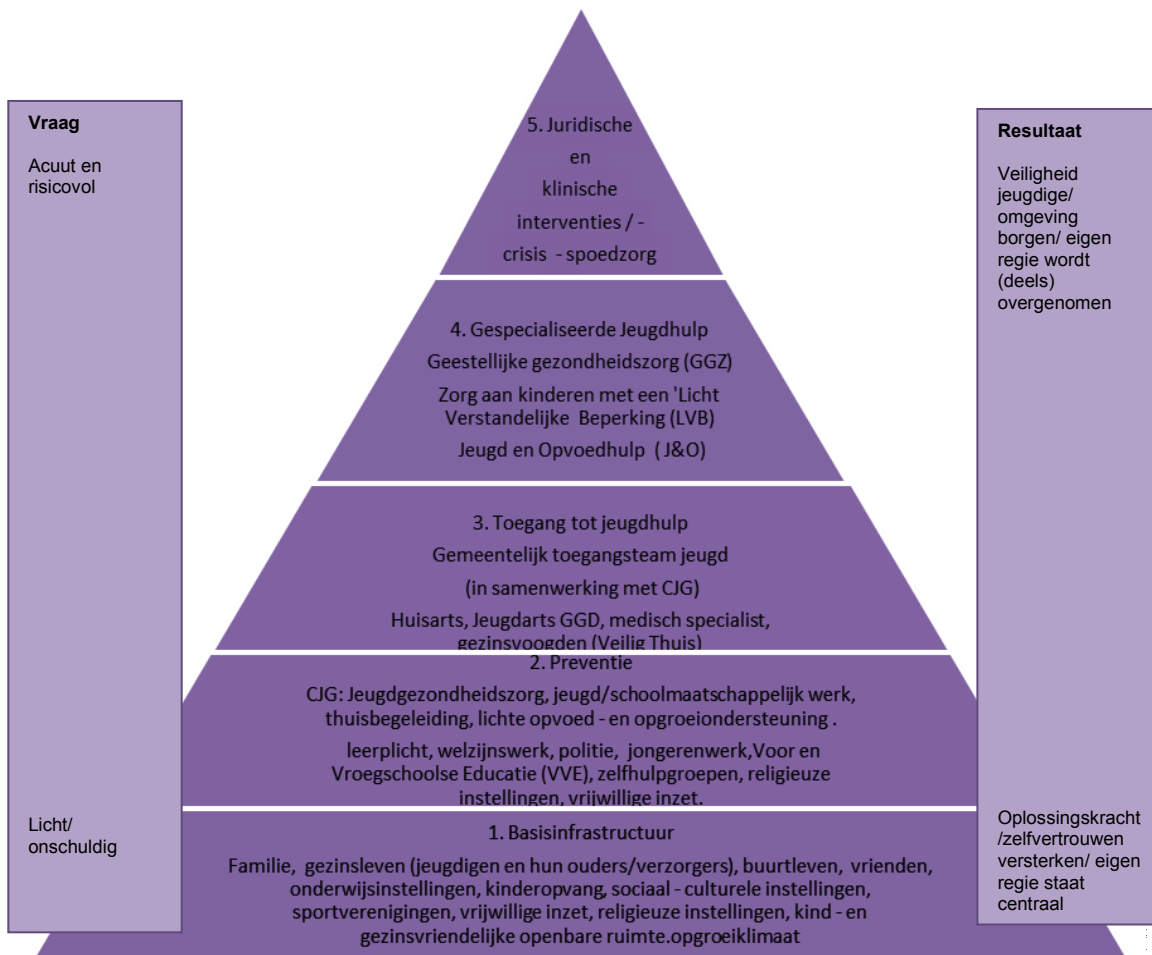
- alle kinderen veilig en gezond op kunnen groeien in een hiervoor uitdagende prettige en sociale leefomgeving,
- er gebruik wordt gemaakt van talenten van kinderen, maar ook van die van hun ouders/opvoeders en inwoners,
- alle betrokkenen in staat zijn om vroegtijdig te signaleren en dit signaal op passende wijze, dit uit oogpunt van privacy, kunnen delen en/of tijdig bespreken met hiervoor relevante personen/instanties,
- er zicht is op de vraag (van aanbod naar vraaggericht) van jeugdigen, ouders, scholen en andere betrokkenen,
- passende hulp/zorg (maatwerk), dicht bij huis beschikbaar blijft voor ieder kind,
- hulp en zorg, waar mogelijk, kan worden afgeschaald en/of gecombineerd (B.v. zwaar en licht) kan worden ingezet.

Uitgangspunt aanpak uitdaging:

Uitgangspunt voor de aanpak van onze gemeenschappelijke uitdaging is dat kwalitatieve en passende hulp en/of ondersteuning (integraal maatwerk) voor het kind centraal staat. Dit betekent dat de voor het kind noodzakelijke hulp en/of ondersteuning zonder lange wachttijden en in aansluiting op de leefomgeving van het kind, geleverd dient te worden.

2. Wat zijn onze lokale transformatieopgaven, en hoe verhouden deze zich tot de jeugdketen van ondersteuning en hulp/zorg in onze gemeente?

Figuur 1: De jeugdketen van ondersteuning en hulp/zorg

De in hoofdstuk één beschreven kaders resulteren in een aantal concrete lokale transformatieopgaven. Figuur 1 geeft de verschillende, met elkaar in verbinding staande, niveaus weer in de jeugdketen van ondersteuning en hulp/zorg waarin de transformatieopgaven worden uitgevoerd. De diverse niveaus worden hieronder nader toegelicht, inclusief de daarbij behorende transformatieopgaven 2017 – 2020.

2.1. Niveau één en twee: Basisinfrastructuur en preventie

Onmisbaar maatschappelijk kapitaal

Als we spreken over de basisinfrastructuur dan hebben wij het over het gewone dagelijkse leven. Dus de plek waar onze kinderen opgroeien samen met hun ouders/opvoeders, familie, vrienden en burens, en waar zij deelnemen aan het sociale en maatschappelijke leven. In de basisinfrastructuur bevindt zich een groot en zeer waardevol kapitaal, namelijk onze eigen inwoners en maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties, die zelf al veel ondernemen om elkaar te helpen/ondersteunen en/of actief zijn met – en of voor onze jeugdigen. Wij willen dergelijke initiatieven, vanuit de kernen, scholen en verenigingen, stimuleren en waar mogelijk faciliteren. Want juist op dit niveau kan vroegtijdig worden gesignaleerd en bevindt zich een schat aan ervaringsdeskundigheid en kennis, en daarmee kracht, die kan worden ingezet ten behoeve van de transformatie.

Vraaggericht werken

Waar het gaat om onze basisinfrastructuur en preventie, willen wij niet aanbodgericht, maar vraaggericht werken. Deze benadering brengt met zich mee dat wij preventief in willen zetten op vragen en eventuele mogelijkheden vanuit maatschappelijke organisaties en individuen actief in de basisinfrastructuur van onze gemeente³.

Wij realiseren ons hierbij dat wij er niet vanuit kunnen gaan dat vragen en/of mogelijkheden altijd uit zichzelf naar voren komen. Wij (gemeente en professionals) willen daarom pro – actief (B.v. doormiddel van preventieve voorlichting) werken. Dit om zicht te krijgen en te houden op de vragen die leven, en op de mogelijkheden die er zijn vanuit de partners actief in de basisinfrastructuur, om een bijdrage te leveren aan een positief opvoed en opgroeiklimaat.

Preventie (Professionals in samenwerking met vrijwilligers/inwoners)

Preventie is onlosmakelijk verbonden met de basisinfrastructuur. Onze gemeente zet reeds actief, samen met relevante uitvoeringspartners, in op zowel individuele als collectieve preventie. Denk hierbij aan interventies als (thuis)begeleiding in of aan gezinnen/gezinsleden, de inzet van het preventief ambulante jongerenwerk, de aanwezigheid van zorg – en adviesteams in het basis en voortgezet onderwijs en de opvoed en opgroeisprekuren voor ouders/opvoeders aangeboden vanuit het 'Centrum voor Jeugd en Gezin' (CJG). Het preventieve veld bestaat uit professionele organisaties waarbij, een aantal organisaties, ook gebruik maakt van vrijwillige inzet. Denk hierbij aan het welzijnswerk en de partners actief vanuit het CJG. Zij vervullen een belangrijke rol waar het gaat om vroegsignalering, voorlichting/- advisering en het via gerichte (tijdelijke) lichte opvoed en opgroei interventies, samen met jeugdige(n) en/of ouders, voorkomen c.q. oplossen van opvoed en opgroevragen/uitdagingen. Wij verwachten dat zij integraal en vraaggericht samenwerken met elkaar en met de partners in de basisinfrastructuur, zodat interventies tijdelijk en resultaatgericht kunnen worden ingezet. De inzet is gericht op het versterken van de oplossingskracht en/of het vergroten van het zelfvertrouwen van degene met een advies en/of ondersteunings- hulpvraag. Dit kan gaan om een specifieke hulpvraag van een jeugdige of ouder, maar de vraag kan ook worden gesteld vanuit een vereniging of onderwijsinstelling. Vanuit het oogpunt van preventie, is het van belang dat we zicht hebben op de vraag vanuit de samenleving en meer specifiek over hoe het gaat met onze kinderen en hun ouders/opvoeders op diverse leefgebieden.

Samenwerking tussen professionals, vrijwilligers en inwoners (cliënten, ouders/opvoeders) is daarbij essentieel.

Onderwijs (Wet Passend Onderwijs) en preventie

Aansluiting op en samenwerking met het onderwijs is essentieel waar het gaat om preventie (vroegsignalering) en integraal werken (Integrale ondersteuningsarrangementen vanuit onderwijs en jeugdhulp). Het onderwijs is niet alleen een 'vindplaats' voor opvoedings en ontwikkelingsproblemen, maar tevens een belangrijke actor bij het creëren van oplossingen zonder zorg. Dus is de afstemming van activiteiten vanuit de gemeente en het onderwijs belangrijk.

Transformatieopgaven:

- Zicht op maatschappelijke initiatieven en doorontwikkeling van gerichte vormen van participatie van cliënten, ouders/opvoeders en maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties t.b.v. innovatie.
- Meer vrijwillige inzet in de basisstructuur, door het ondersteunen en stimuleren van vrijwilligers, mantelzorgers en netwerkleiden (familie, vrienden etc.). Versterkte eigen kracht en informele netwerken, door effectieve inzet van de eigen sociale omgeving in alle aspecten van jeugdhulp en vermindering van de gemeentelijke ondersteuning zodra mogelijk;
- Versterken van de basisinfrastructuur, zodat hier preventief, gelijktijdig aan de inzet van professionele hulp, of na afloop van de hulpinzet aan het (mede)oplossen van de vraag kan worden gewerkt;
- Preventieve en vraaggerichte inzet in plaats van curatieve inzet, voorkomen

³ Een recent voorbeeld hiervan is het project sport en jeugdhulp, waarbij de vraag vanuit verenigingen wordt gekoppeld aan de mogelijkheden van jeugdhulpaanbieders (B.v. het geven van voorlichting aan sportcoaches of ondersteuning bij het opstellen van een pestprotocol), en het project 'Funtime' waarbij ouders en kinderen zowel met als zonder beperking, elkaar aan de hand van concrete activiteiten kunnen ontmoeten.

- van (te) laat opgestarte en/of duurdere trajecten;
- Delen van kennis en expertise tussen preventiemedewerkers, vrijwilligers (georganiseerd en ongeorganiseerd) en medewerkers van maatschappelijke/culturele organisaties .
- Doorontwikkeling van het CJG-beleid, met stevige verankering in basisstructuur (o.a. met de kinderopvang/peuterwerk en het onderwijs PO/VO) en goede verbinding met toegang en toewijzing.
- Reduceren van de instroom in jeugdhulp, door te zorgen dat kinderen op de juiste plaats komen, zorg verantwoord af te schalen (naar preventieve hulp en uiteindelijk naar de basisstructuur) en innovatieve arrangementen opzetten.

2.2. Niveau drie en vier: Toegang tot en de inzet van specialistische jeugdhulp

Zicht op de toegang

Specialistische jeugdhulp kan worden ingezet vanuit het gemeentelijke toegangsteam, de huisarts, de jeugdarts van de GGD, de medisch specialist en de gezinsvoogd (juridische maatregel). Dit betekent dat een groot deel van onze kinderen (+/- 75 %) voor een hulpvraag wordt doorverwezen via een niet – gemeentelijk verwijzer. Dit terwijl er in een gezin vaak meer aan de hand is dan de aanvankelijke hulpvraag doet vermoeden.

Vanuit de gemeentelijke toegang wordt al, via een tweewekelijks casuïstiek overleg, actief samengewerkt met de partners uit het CJG. Ook is er, via de inzet van een praktijkondersteuner GGZ jeugd, sprake van een goede samenwerking met de huisartsen. Deze aanpak blijkt succesvol. Meer dan de helft van de jeugdigen die via de huisarts worden doorverwezen naar de POH GGZ jeugd worden behandeld via het vijf gesprekkenmodel gehanteerd door de POH GGZ, en worden niet doorverwezen naar de basis of specialistische jeugdhulp GGZ. Doorontwikkeling van de samenwerking tussen het CJG, de gemeentelijke toegang en de niet gemeentelijk verwijzers is noodzakelijk om zicht te houden op onze cliënten en om daadwerkelijk te komen tot één gezin, één aanpak en één plan (Integraal maatwerk).

Zicht op kinderen in zorg

Naast zicht op de toegang tot specialistische jeugdhulp is het van belang om zicht te houden op de kinderen waarvoor specialistische zorg is ingezet. Routes via de niet gemeentelijk verwijzers worden door ons geregistreerd. Uit oogpunt van preventie en om gericht te kunnen intervenieren, is het ook zaak om meer zicht te krijgen op bijvoorbeeld behandelingen die regelmatig worden ingezet. Uiteraard binnen de hiertoe geldende regelgeving (Privacywetgeving). Met name waar het gaat om jeugd GGZ waar nog, tot 2018, wordt gewerkt met DBC's is dit lastig. Het is voor ons nu niet zichtbaar wat er precies wordt ingezet binnen de geopende DBC. De aanbieders waar de meerderheid van onze kinderen naar worden doorverwezen of reeds in zorg zijn, zijn in beeld. Uit deze gegevens blijkt dat het merendeel van onze kinderen in zorg is bij een jeugdhulpaanbieder GGZ.

Onze jeugdhulpaanbieders beschikken over specifieke expertise die ten behoeve van een goede diagnose gedeeld zou kunnen worden met de medewerkers van de gemeentelijke toegang en het CJG. Door actief in gesprek te gaan met deze aanbieders willen wij meer zicht krijgen op de inhoudelijke kant van de zorg die wordt ingezet en de mogelijkheden inventariseren om kennis en expertise te delen en om zorg/ondersteuning, waar dit verantwoord is, (deels) af te schalen naar bijvoorbeeld partners van het CJG.

Transformatieopgaven:

- Doorontwikkeling van het uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur doormiddel van integraal werken in de toegang en de toewijzing;
- De toegang en toewijzing voor het gehele sociaal domein effectief doorontwikkelen en door laten groeien;
- Versterking van de toegang door het delen van kennis en expertise tussen de jeugdhulpaanbieders en de medewerkers actief in de toegang (gemeentelijk toegangsteam en CJG).
- Investeren in goede samenwerkingsrelaties (elkaar leren kennen, opbouwen vertrouwen), zodat dubbeling in activiteiten wordt voorkomen en

overdracht soepel wordt georganiseerd.

- Samenhang en samenwerking bevorderen, door samen met aanbieders innovatie op te starten en vorm te geven.
- Versterkte gemeentelijke regie door te weten wat er gebeurt in plaats van hoe het gebeurt (het 'hoe' is aan de jeugdhulpverleners).

2.3. Niveau vijf: Juridische en klinische interventies/ crisis en spoedzorg

Juridische en klinische interventies en crisis en spoedzorg, worden ingezet als de veiligheid van het kind niet gegarandeerd kan worden en er acuut/urgent hulp moet worden ingezet. Het kan hierbij gaan om vermoedens van kindermishandeling of een direct aan het kind gerelateerde aandoening waardoor de jeugdige een gevaar vormt voor zichzelf of zijn omgeving. Ook de jeugdreclassering wordt op dit niveau uitgevoerd.

Op dit niveau is sprake van minder zicht vanuit de gemeente, omdat het hier vaak gaat om de inzet van zorg via een gerechtelijke maatregel en om zorg die wordt geleverd door aanbieders die landelijk, via de VNG, zijn gecontracteerd. In het geval van crisis – en spoedzorg wordt 'Veilig Thuis' ingeschakeld, hulp via VT kan direct worden ingezet, dus ook als er (nog) geen gerechtelijke uitspraak is. Dit is ook niet in alle gevallen noodzakelijk.

Om meer zicht te krijgen op mogelijkheden voor vernieuwing willen wij in gesprek met de gecertificeerde instellingen⁴, politie/jusitie, Veilig Thuis, het Veiligheidshuis en jeugdhulpaanbieders die dergelijke vormen van zorg inzetten of uitvoeren (gesloten plaatsing, pleegzorg etc.), om samen de mogelijkheden voor vernieuwing en innovatie te bespreken. Voor wat betreft dit onderdeel van de transformatie werken wij actief samen met de regio Jeugdhulp IJsselland.

Lokaal is de aandacht vooral gericht op innovatie, het delen van expertise en het maken van afspraken tussen de professionele partners actief in het traject voorafgaand aan een gedwongen juridische maatregel. Ook wel 'Drang' genoemd. Vanuit de gemeentelijke toegang zijn al concrete samenwerkingsafspraken gemaakt met de partners actief in dit traject: Politie, Jeugdbescherming Overijssel, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en het Veiligheidshuis.

Transformatieopgaven:

- Versterken van de competenties van medewerkers (Drang, dwang, toegang en CJG) doormiddel van het delen van expertise en kennis.
- Doorontwikkeling van de reeds gemaakte afspraken en inventarisatie van de mogelijkheden voor vernieuwing en innovatie.
- Stimuleren dat zware en intramurale vormen van zorg minder nodig zijn, ten gunste van (netwerk)pleegzorg (door eigen familie of sociaal netwerk), ambulante jeugdhulp en hulparrangementen waarbij zware en lichtere vormen van hulp gecombineerd kunnen worden;

Hoofdstuk 3: Wat gaan we doen om de transformatieopgaven samen met elkaar te realiseren, en wat is daarvoor nodig?

3.1. Programmalijnen, acties en interventies

De in hoofdstuk twee beschreven transformatieopgaven gaan wij met elkaar realiseren door het uitvoeren van een aantal specifieke acties en/of interventies. Hiervoor hanteren wij drie met elkaar samenhangende en elkaar versterkende programmalijnen. De programmalijnen worden vastgesteld voor een periode van vier jaar, de acties en interventies voor een periode van maximaal twee jaar. Voor afloop van het tweede jaar wordt een

⁴ Gecertificeerde instellingen zijn instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclering.

evaluatie uitgevoerd zodat, indien nodig, kan worden bijgestuurd.

De voorgestelde acties en interventies dragen in gezamenlijkheid bij aan het realiseren van de benoemde transformatieopgaven, en zijn dan ook niet één op één terug te geleiden naar één specifieke opgaven. Kortom één actie/interventie kan een bijdrage leveren aan meerdere opgaven en positief uitwerken in verschillende niveaus van de jeugdketen. In 2017/2018 is de focus gericht op de doorontwikkeling en het versterken van de eerste drie niveaus van de jeugdketen.

Per programmalijn worden de volgende aspecten beschreven:

- Focus
- Doelstellingen
- Acties/Interventies (2017-2018)
- Resultaten
- Prioriteit
- Kosten
- Dekking

De binnen de desbetreffende programmalijn te behalen doelstellingen en resultaten zijn algemeen geformuleerd. Voor een uitgebreide beschrijving van de doelen en resultaten per individuele acties/interventie verwijzen wij u naar bijlage 1: 'Overzicht acties/interventies 2017 – 2018 ter realisatie van de transformatieopgaven'.

Programmalijn I: Doorontwikkeling gemeentelijke sturingsinformatie

Focus:

Informatie, zowel kwantitatief (cijfers) als kwalitatief (vraaggericht), is een basisvoorwaarde om gericht te kunnen sturen en resultaten inzichtelijk te maken. Een deel van deze sturingsinformatie is al beschikbaar via de gemeentelijke administratie jeugd (Topicus) en de Monitor Sociaal Domein. De focus is gericht op de doorontwikkeling van integrale sturingsinformatie over:

- het welbevinden, de gezondheid en de zelfredzaamheid van jeugdigen en hun ouders/opvoeders;
- de inzet, zowel inhoudelijk als financieel, van hulp en ondersteuning in onze gemeente (Jeugd en WMO).

Doelstellingen:

- Analyse/ 0 meting van:
  - de jeugd in zorg in onze gemeente,
  - hoe het gaat met onze jeugd en hun ouders.
- In beeld brengen van de behoeftes en mogelijkheden om de reeds lokaal genereerbare gegevens kwalitatief te verbeteren, met elkaar te integreren en, waar nodig, aan te vullen met nieuwe gegevens.

Acties/interventies 2017 - 2018:

- Opstellen van kwantitatieve en kwalitatieve profielen jeugd en gezin voor de gemeente Olst - Wijhe. De profielen zijn opgebouwd uit cijfers en feiten afkomstig van diverse bronnen zoals 'Waar staat je gemeente', CBS en de 'Monitor Social Domein', registraties en (bewoners)onderzoeken. De cijfers worden aangevuld met kwalitatieve informatie. Deze informatie wordt verzameld via gesprekken met sleutelfiguren in de kernen (B.v. personen die al jaren werkzaam zijn als vrijwilliger met en/of voor de jeugd in een bepaalde kern), professionals en bewoners.
- Doorontwikkeling lokaal regie/registratiesysteem
- QuickScan behoeftes en mogelijkheden voor het genereren van lokale sturingsinformatie in relatie tot het proces van toeleiding, toewijzing, de inzet van jeugdhulp en de kosten daarvan + implementatie noodzakelijke aanpassingen in het lokale systeem.
- Aanbesteding/implementatie één integraal toegangssysteem (regie en registratie) voor jeugdhulp en WMO. (Informatie vanuit de QuickScan wordt hierin meegenomen, benodigde ureninzet is reeds

voorzien binnen het lopende traject en de kosten hiervan maken geen deel uit van dit transformatieplan)

- Regionaal onderzoek naar wat er nodig is om de sturingsinformatie voor gemeenten op zowel korte, als langere termijn te verbeteren. Medio maart 2017 volgt een rapportage met mogelijke scenario's.

Resultaten:

- Integrale sturingsinformatie (jeugd/Wmo) ten behoeve van:
  - Het gericht in kunnen zetten van interventies.
  - Inzicht en controle op de financiële uitnutting van het beschikbare budget.
  - Monitoring en resultaatmeting van interventies en acties die worden uitgevoerd.
- Een regiesysteem voor jeugd en WMO als instrument ter bevordering van de integrale samenwerking in de toegang.

Prioriteit:

Binnen programmalijn 1 geven wij prioriteit aan de acties en maatregelen die wij lokaal kunnen uitvoeren (B.v. het doorvoeren van aanpassingen in het lokale regie/registratiesysteem) en/of uitvoeren (Analyse/0 meting op gemeentelijk niveau). Sturingsinformatie wordt ook op regioniveau uitgewerkt⁵. Uiteraard stemmen wij het lokale (toegangssysteem Jeugd/WMO) en het regionale deel (systeem BVO) met elkaar af.

Kosten:

€ 9.800 (Is exclusief aanbesteding en implementatie nieuw systeem)

Dekking:

€ 7.100 vanuit reguliere formatie

€ 2700 vanuit incidenteel transformatiebudget

---

⁵ De elf bestuurders van de jeugdhulpregio IJsselland hebben opdracht verstrekt om onderzoek te doen naar wat er nodig is om de sturingsinformatie voor gemeenten op zowel korte, als langere termijn te verbeteren. Medio maart 2017 volgt een rapportage met mogelijke scenario's. Wij werken actief mee aan dit onderzoek en, indien hiertoe wordt besloten, de eventuele lokale implementatie/uitvoering van één van de uit het onderzoek voortkomende scenario's.

Programmalijn II: Doorontwikkeling integrale samenwerking, afstemming en communicatie/participatie in de jeugdketen.

Focus:

Het versterken van de samenwerking tussen, en het stimuleren van participatie van alle betrokkenen actief in de diverse niveaus van de jeugdketen.

Doelstellingen:

- Duidelijkheid over rollen, taken en verantwoordelijkheid van de samenwerkingspartners in de jeugdketen.
- Elkaar leren kennen en leren van elkaar (delen kennis en expertise)
- Betrokkenheid en gevoel van mede – verantwoordelijkheid creëren bij alle partners actief in de jeugdketen. Van concurrentie, naar samenwerking, elkaar versterken en het nemen van eigen verantwoordelijkheid.
- Zicht krijgen op de vragen, behoeftes en ideeën van betrokkenen in het 1^e niveau van de jeugdketen. Bijvoorbeeld in relatie tot preventie of innovatie en/of kwaliteitsverbetering van hulp en/of ondersteuning.
- Zicht krijgen op knelpunten die de integrale samenwerking bemoeilijken, en deze bespreekbaar maken en gezamenlijk oplossen.

Acties/Interventies:

- Interactieve bijeenkomsten met de huisartsen/jeugdarts, het onderwijs (Interne Begeleiders, Leerkrachten), kinderopvang/- peuterwerk, jeugdigen en ouders/opvoeders en vrijwilligers.
- Gesprekken met aanbieders van specialistische jeugdhulp (GGZ, LVB, J&O en gecertificeerde instellingen zoals jeugdbescherming/- reclassering)
- Inventariseren van mogelijkheden en behoeftes van vrijwilligers in relatie tot vroegsignalering, en wat daarvoor nodig is.
- Inventariseren van mogelijkheden/ideeën voor het inzetten van vrijwilligers in relatie tot lichte opvoed en opgroevragen en/of als aanvulling op professionele jeugdhulp (Uitwerken concept steungezinnen).
- Inventarisatie/evaluatie en waar mogelijk integratie van of verbinding tussen de bestaande formele en informele zorg en netwerkstructuren rondom jeugd en gezin (Volwassenen)
- Doorontwikkeling beleid ten aanzien van het Centrum voor Jeugd en Gezin/toegangsteam.

Resultaten:

- Betrokkenen uit het 1^e niveau van de jeugdketen:
  - hebben een actieve inbreng waar het gaat om preventie en/of innovatie in de jeugdketen en voelen zich mede verantwoordelijk.
  - weten waar zij terecht kunnen met vragen over opvoeden en opgroeien.
  - signaleren vroegtijdig, en de signalen worden op een passende wijze gedeeld en opgepakt.
- Jeugdigen en/of hun ouders met specifieke hulp en/of ondersteuningsvraag/behoefte komen terecht op de juiste plek (snelle en correcte diagnose/verwijzing).
- Er zijn duidelijke afspraken over de rollen, taken en verantwoordelijkheden van alle partners in de jeugdketen, zij zijn op de hoogte van elkaars kennis en expertise en delen dit tijdig en efficiënt.
- Er wordt gewerkt vanuit de vraag en niet vanuit het aanbod.
- Bij het toewijzen van hulp en ondersteuning wordt, waar mogelijk, actief gebruik gemaakt van de expertise van partners in de 1^e twee niveaus van de jeugdketen.
- Aanbieders van specialistische jeugdhulp werken actief samen met de lokale partners actief in de 1^e drie niveaus van de jeugdketen en waar mogelijk wordt tijdig afgeschaald. De partners in de 1^e twee niveaus van de jeugdketen zijn hiervoor toegerust.

Prioriteit:

Wij geven prioriteit aan het versterken van de samenwerking en afstemming tussen de partners actief in de onderste drie niveaus van de jeugdketen. De samenwerking en afstemming met partners in niveau 4 en 5 van de keten is vooral gericht op de overdracht van, en het uitwisselen van kennis en expertise aan partners actief in de eerste drie niveaus van de jeugdketen.

Kosten:

€ 82.200

(personele inzet gemeente en andere partners + uitvoeringsbudget voor b.v. korte interventies/voorlichting/pilots n.a.v. bijeenkomsten met jeugdigen/ouders, vrijwilligers en jeugdhulpaanbieders)

Dekking:

€ 31.450 vanuit reguliere formatie

€ 50.750 vanuit incidenteel transformatiebudget

Programmalijn III: Het bevorderen van kwaliteit en innovatie in de jeugdketen.**Focus:**

De focus binnen deze programmalijn is gericht op het versterken en/of uitbreiden van reeds succesvol, hetzij lokaal, regionaal of landelijk, bewezen acties en interventies.

Doelstellingen:

- Uitvoering geven aan acties en interventies gericht op innovatie en kwaliteitsverbetering van een specifiek onderdeel uit de jeugdketen. Denk hierbij onder andere aan versterking en/of uitbreiding van vaardigheden, competenties of beschikbare capaciteit in de 1^e drie niveaus van de jeugdketen (Basisinfrastructuur, preventie en toegang).

Acties/interventies:

- Versterking positie ambulant jongerenwerk (zie voor onderbouwing 3.2.)
- Uitbreiding ureninzet POH GGZ – Jeugd (van 8 naar 12 uur per week)
+/- 75 % van de jeugdigen die jeugdhulp ontvangen, betreft GGZ jeugd. De inzet van de POH – GGZ jeugd sinds 2015 levert positieve resultaten op. Het merendeel van de jeugdigen die worden doorverwezen naar de POH – GGZ Jeugd worden niet doorverwezen naar GGZ jeugdhulp aanbieders.
- Uitbreiding, intensivering en overdracht kennis en expertise toegangsteam/CJG (in relatie tot casuïstiek en scholing):
  - Extra inzet gedragswetenschapper t.b.v. complexe casuïstiek met een hoog veiligheidsrisico
  - Intensivering samenwerking orthopedagoog GGD en toegang/CJG
  - Scholing: VERVE⁶ en AVE⁷ methodiek, gekantelde gespreksvoering en methodische leerbijeenkomsten met specialistische aanbieders.
- Voorlichting aan en kennisdeling/overdracht tussen/naar jeugdigen en hun ouders, professionals en vrijwilligers organisaties actief in de basisinfrastructuur. Gerichte thema's zijn:

⁶ VERVE is een nieuwe manier van werken binnen de jeugdbescherming. In VERVE ligt de regie voor de oplossing van opvoedings en veiligheidsvraagstukken bij de cliënt, het gezin en het netwerk. VERVE staat voor 'Veiligheid En Regie voor Elk'. Doel van VERVE is dat de regie voor het oplossen van opvoedings – en veiligheidsproblemen zoveel mogelijk bij cliënten en hun netwerk ligt. Daardoor accepteren cliënten eerder vrijwillige hulp en worden kindbeschermingsmaatregelen zoveel mogelijk voorkomen of verkort.

⁷ AVE staat voor 'Aanpak Voorkomen Escalatie'. De AVE methodiek maakt helder wie de regie heeft bij (dreigende) escalatie van problemen en wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de regie.

- Psycho – educatie ADHD/ADD/Autisme aan ouders/opvoeders
  - Voorlichting over kind en echtscheiding
  - Training vroegsignalering vanuit POH GGZ aan leerkrachten en pedagogisch medewerkers.
- Uitbreiding/versterking preventieve thuis/gezinsbegeleiding

Resultaat:

- Innovatie/kwaliteitsverbetering van specifieke onderdelen van de jeugdketen.

Prioriteit:

Wij geven lokaal prioriteit aan acties/- interventies die bijdragen aan het versterken van de eerste drie niveaus van de jeugdketen.

Kosten

€ 111.550

(Betreft inzet uren externen, inclusief extra projecturen ambulante jongerenwerk in 2017 en exclusief uitbreiding inzet jongerenwerk 2018/2019, zie nadere onderbouwing 'Ambulant jongerenwerk' onder 3.2.)

Dekking:

€ 111.550 vanuit incidenteel transformatiebudget

3.2. Versterking positie (ambulant) jongerenwerk

Achtergrond:

Op basis van de notitie "evaluatie ambulante jongerenwerk" (gemeente Olst-Wijhe, juli 2016) en de inbreng van samenwerkingspartners is in september 2016 besloten om de 22 uur per week aan ambulante jongerenwerk structureel in te zetten.

De opdracht tot transformatie vraagt om een krachtige verbinding tussen het ambulante jongerenwerk en andere partners in de keten van jeugd en ondersteuning. (Jongeren, ouders, de toegang, het CJG, het verenigingsleven, het onderwijs etc.) Met het huidige aantal uren ambulante jongerenwerk (22 uur) kunnen we vooral reageren op overlastmeldingen op straat en in de keten, dus represief in plaats van preventief.

Hierdoor is er weinig ruimte om aan het preventieve aspect van de inzet toe te komen en proactief te werken. Zoals in de evaluatie staat beschreven, kan vroegtijdig contact met jongeren in probleemsituaties verdere escalatie voorkomen. Door meer in te zetten op vroegsignalering, preventie en samenwerking met zowel jongeren en hun ouders, vrijwilligers en professionals actief met en of voor de jeugd, is de verwachting dat de inzet van specialistische jeugdhulp wordt verminderd of minder zwaar wordt ingezet. Het is dus wenselijk om meer ruimte te krijgen 'aan de voorkant' van het proces (Preventie).

In de vergadering van 19 september 2016, heeft uw raad verzocht een voorstel te doen waarbij het jongerenwerk meer preventief wordt ingezet.

Jongerenwerk en preventie

Preventie is voorkomen dat er problemen ontstaan door vroegtijdig in te grijpen. Preventie is het geheel van doelbewuste initiatieven die anticiperen op risicofactoren (= handelen voordat het probleem ontstaat) en ageren wanneer eerste signalen zich ontwikkelen en de problematiek aan het ontstaan is. Preventie kan onderverdeeld worden in primaire, secundaire en tertiaire preventie. Primaire preventie betekent dat men ervoor zorgt dat iets onaangenaams voorkomen wordt. Secundaire preventie betekent dat men iets onaangenaams zo snel mogelijk wil opsporen om verergering van de toestand te vermijden. Tertiaire preventie is het trachten te voorkomen dat iets onaangenaams opnieuw voorvalt. Om preventief te kunnen werken is het van essentieel belang dat de (ambulant) jongerenwerker met veel jongeren in contact staat en een vertrouwensband met ze heeft. Naast het direct contact met jongeren, zijn ook de contacten tussen het jongerenwerk, diens ouders en andere belangrijke personen in de directe omgeving van de jongere(n) (B.v. vrienden, coach/trainer, leerkracht/mentor etc.) van belang. Alleen dan kan de (ambulant) jongerenwerker in een vroegtijdig stadium signaleren en preventieve

interventies plegen.

De volgende preventieactiviteiten wil het (ambulant) jongerenwerk inzetten:

- Het ontwikkelen en uitvoeren van een vraaggericht voorlichtings- en preventiepalet voor en met de partners en de doelgroep, passend bij de signalen/behoefte die zij tegenkomen/ signaleren⁸.
- Het uitbreiden van jeugdloop, opvang en ontmoeting. Sinds 2015 is, als gevolg van de heroverweging, een groot deel van de jeugdopvang en jeugdactiviteiten beëindigd. Dit heeft geresulteerd in een afname van de hoeveelheid contactmomenten die de ambulant jongerenwerker met jongeren heeft, en een toename van jeugdoverlast (vooral in Olst). De behoefte aan deze preventieactiviteiten is groot, maar er is onvoldoende capaciteit om hier een aanbod voor in te zetten. De uitbreiding richt zich op een ontmoetingslocatie voor de jeugd in Olst en Wijhe in samenwerking met lokale ondernemers en samenwerkingspartners. Hierbij wordt uitgegaan van bestaande locaties.
- Project Jongeren Aan Zet (voor Jeugdhulp). Dit project richt zich op jongeren die te maken hebben (of hebben gehad) met jeugdhulp(verlening). Getracht wordt om deze jongeren in een klankbordgroep te vormen, hun ervaringen uit te wisselen om zo hun advies, tips etc. te kunnen geven aan de jeugdhulp: wat kan anders en beter volgens de jeugd zelf? Op dit moment kent onze gemeente nog geen actieve participatie van jeugdige op dit onderdeel.

Voor de beoogde doelstellingen en resultaten verwijzen wij u naar bijlage 1, pagina 23 actie/interventie versterking positie ambulant jongerenwerk.

Voorstel:

- Voor 2017 éénmalig € 20.000 beschikbaar stellen voor extra projecturen jongerenwerk (+/- 380 uur op basis van 38 weken x 10) voor de start/doorontwikkeling van:
  - de realisatie van het project 'Jongeren Aan Zet';
  - de uitbreiding van jeugd inloop, opvang en ontmoeting;
  - het ontwikkelen en uitvoeren van een vraaggericht voorlichtings- en preventiepalet voor en met de partners en de doelgroep, passend bij de signalen/behoefte die zij tegenkomen/ signaleren.
- Een structurele uitbreiding van circa 14 uur extra inzet jongerenwerk per week voor een maximaal budget van € 40.000 per jaar, af te wegen als nieuw beleid bij de Kadernota 2018 – 2021. WijZ⁹ dient hiertoe voor 1 april 2017 een aanvraag in, inclusief een begroting.

3.3. Financiën

Voor de uitvoering van de voorgestelde activiteiten/interventies in 2017/2018 is incidenteel € 165.000 beschikbaar. Bij de jaarrekening 2015 heeft uw Raad besloten om het niet ingezette deel van de provinciale subsidie voor transitie en transformatie Jeugdzorg toe te voegen aan het budget voor experimenten in 2016 om de transformatie verder vorm te geven. Dit budget is in 2016 nog niet ingezet. Bij de jaarrekening 2016 zal worden voorgesteld om dit budget voor het zelfde doel over te hevelen naar 2017.

De uitvoering van het plan heeft een incidentele en structurele kostencomponent.

Totaaloverzicht incidentele kosten uitvoering activiteiten/interventies transformatieplan jeugd 2017-2018:

Programmalijn		Kosten
I	Doorontwikkeling gemeentelijke sturingsinformatie	€ 9.800
II	Doorontwikkeling integrale samenwerking, afstemming en communicatie in de jeugdketen	€ 82.200
III	Het bevorderen van kwaliteit en innovatie in de jeugdketen	€ 111.550 (Is inclusief extra projecturen jongerenwerk 2017)
Totaal		€ 203.550

⁸ Bijvoorbeeld zorgspel/kennismakingsspel jeugdhulp voor brugklassers, themavorlichting op het basisonderwijs, zoals het onderwerp mediawijsheid of sexting in samenwerking met de politie, politiekids, trainingen ontwikkelen en uitvoeren samen met samenwerkingspartners vanuit de verschillende niveaus van de jeugdketen die inzetbaar zijn voor de doelgroep/partners uit het eerste niveau om zo de basisinfrastructuur te versterken.

⁹ Met ingang van 1 januari 2017 maakt het jongerenwerk in onze gemeente, voorheen 'Landstede Welzijn' onderdeel uit van de nieuwe welzijnsorganisatie WijZ.

Structurele kosten uitbreiding circa 14 uur jongerenwerk per week met ingang van 2018:

Maximaal € 40.000 (is inclusief ziektevervanging en activiteitenbudget).

Dekkingsvoorstel activiteiten/interventies programmalijnen I,II en III:

€ 165.000 vanuit incidenteel transformatiebudget

€ 38.550 vanuit reguliere formatie gemeente

Dekkingsvoorstel (ambulant) jongerenwerk 2018 e.v.:

Maximaal € 40.000 meenemen als afweging voor nieuw beleid bij de Kadernota 2018/2021. WijZ dient voor 1 april 2017 een aanvraag in, inclusief begroting.

3.4. Evaluatie

In het 2^e kwartaal 2018 worden de voorgestelde acties/interventies uit dit plan geëvalueerd en volgt een inhoudelijk en financieel advies over de uitvoering van activiteiten en interventies in 2019/2020.

Ambulant jongerenwerk (zie ook 3.2.):

- 2017: De inzet van extra projecturen in 2017 maakt onderdeel uit van de evaluatie van het transformatieplan jeugd.
- 2018 e.v: Indien bij de Kadernota 2018 – 2021 een positieve afweging wordt gemaakt inzake uitbreiding van het aantal uren jongerenwerk per week zullen wij, in samenwerking met WIJZ prestatieafspraken maken en indicatoren benoemen op grond waarvan wij de inzet kunnen monitoren en na twee jaar evalueren.

Bijlage 1: Overzicht individuele acties/interventies ter realisatie van de transformatieopgaven

In de onderstaande tabel treft u per programmalijn een uitgebreide beschrijving aan van de individuele acties/interventies met de daarbij behorende doelen en resultaten.

Programmalijn 1: Doorontwikkeling gemeentelijke sturingsinformatie	
Actie/Interventie	Opstellen van kwantitatieve en kwalitatieve profielen jeugd en gezin voor de gemeente Olst - Wijhe. De profielen zijn opgebouwd uit cijfers en feiten afkomstig van diverse bronnen, registraties en (bewoners)onderzoeken. De cijfers worden aangevuld met kwalitatieve informatie. Deze informatie wordt verzameld via gesprekken met sleutelfiguren, professionals en bewoners.
Doelstellingen	Analyse van: <ul style="list-style-type: none"> - de jeugd in zorg uit onze gemeente - hoe het met de jeugd en ouders gaat in onze gemeente Monitoren van ontwikkeling in de kernen.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Wijkscans jeugd en gezin op kernniveau. - De profielen leveren essentiële informatie op voor het maken van beleidskeuzes, als onderbouwing voor de invulling van de jeugdhulp (gerichte interventies) en voor de monitoring van ontwikkelingen in onze gemeente.
Actie/Interventie	Doorontwikkeling lokaal regie/registratiesysteem <ul style="list-style-type: none"> - QuickScan behoeftes en mogelijkheden voor het genereren van lokale sturingsinformatie in relatie tot het proces van toeleiding, toewijzing, de inzet van jeugdhulp en de kosten daarvan + implementatie noodzakelijke aanpassingen in het lokale systeem. - Aanbesteding/implementatie één integraal toegangssysteem (regie en registratie) voor jeugdhulp en WMO. (Informatie vanuit de QuickScan wordt hierin meegenomen) - Regionaal onderzoek naar wat er nodig is om de sturingsinformatie voor gemeenten op zowel korte, als langere termijn te verbeteren. Medio maart 2017 volgt een rapportage met mogelijke scenario's. Wij werken actief mee aan dit onderzoek en, indien hiertoe wordt besloten, de eventuele lokale implementatie/uitvoering van één van de uit het onderzoek voortkomende scenario's. De resultaten van de lokale QuickScan worden gedeeld met de regio. Deze actie wordt in dit plan niet verder uitgewerkt.
Doelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - Inzicht in aanvullende behoeftes en mogelijkheden (Privacy, systemen) t.a.v. sturingsinformatie. Het kan hierbij gaan om een aanvulling op en/of kwaliteitsverbetering van de reeds beschikbare sturingsinformatie. - Het bevorderen van een integrale werkwijze tussen de diverse onderdelen in het sociaal domein. Doel hiervan is het realiseren van een integraal klantbeeld, integraal zicht op uitgaven en managementinformatie en het combineren en optimaal benutten van kansen op jeugd en WMO.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Frequente beschikbaarheid van integrale kwalitatieve sturingsinformatie jeugdhulp (Inhoudelijk en Financieel) - Een regiesysteem voor jeugd en WMO als instrument ter bevordering van de integrale samenwerking in de toegang.
Programmalijn 2: Doorontwikkeling van de integrale samenwerking, afstemming en communicatie in de jeugdketen.	
Actie/Interventie	Interactieve bijeenkomsten met de huisartsen, het onderwijs (Interne Begeleiders en Leerkrachten), kinderopvang/- peuterwerk (pedagogisch medewerkers), jeugdigen en ouders/opvoeders en vrijwilligers.

<p>Doelstellingen</p>	<p><i>Huisartsen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bekendheid vergroten bij de huisartsen over de mogelijkheden van de gemeentelijke toegang (consultatie en advies) en het CJG (beschikbare voorzieningen voor jeugdigen en hun ouders/opvoeders). - Gezamenlijk de wensen en verbeterpunten inventariseren en oplossen (verwijsroute, ondersteuning vanuit CJG/toegang/huisartsen en de mogelijkheden voor gerichte interventies of andere werkwijzen). <p><i>Onderwijs, kinderopvang en peuterwerk:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer bekendheid bij IB – ers, leerkrachten en pedagogisch medewerkers over de mogelijkheden van de toegang (Consultatie/advies) en het CJG en vice versa (Beschikbare preventieve voorzieningen/diensten). ▪ Inventariseren van de behoeftes en mogelijkheden, en de implementatie daarvan in relatie tot: <ul style="list-style-type: none"> - Het realiseren van integrale zorgarrangementen. - Het delen van kennis en expertise <p>Voor wat betreft de uitvoering hiervan en het delen van de resultaten wordt afgestemd met de desbetreffende samenwerkingsverbanden PO en VO passend onderwijs.</p> <p><i>Jeugdigen en ouders/opvoeders:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vergroten bekendheid CJG/welzijnsorganisaties bij jeugdigen en ouders/opvoeders - Input genereren in relatie tot in te zetten preventieve activiteiten, waar mogelijk/nodig in samenwerking met jeugdigen en hun ouders/opvoeders, vrijwilligers en/of professionals (B.v: Wat hebben jeugdigen en hun ouders/opvoeders nodig om positief op te groeien en op te voeden en wat kan anders/beter in relatie tot de huidige werkwijze van jeugdhulpinstellingen?). - Inzicht in de wijze waarop wij het bereik en de dienstverlening van het toegangsteam/CJG/welzijnswerk nog verder kunnen verbeteren, zodat de noodzakelijke informatie over de beschikbare voorliggende voorzieningen en diensten bij zoveel mogelijk jeugdigen en hun ouders terecht komt. - Verbinding tussen jeugdigen, ouders, vrijwilligers en professionals
<p>Resultaten</p>	<p><i>Huisartsen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Optimale samenwerking tussen huisartsen, de gemeentelijk toegang en het Centrum voor Jeugd en Gezin (Integraal maatwerk). - Afname van doorverwijzingen via de huisarts naar de gespecialiseerde jeugdhulp <p><i>Onderwijs, Kinderopvang en peuterwerk:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Afname aantal doorverwijzingen naar de gespecialiseerde jeugdhulp. - Minder snel problematiseren van gedrag, door het bevorderen van kennis over de gezonde ontwikkeling van kinderen en het aanleren van gerichte vaardigheden; - Waar nodig wordt vroegtijdig gesignaleerd en vanuit de vraag geïntervenieerd, dus als er wel signalen zijn maar nog niet zorgelijk. - Afname curatieve inzet en toename preventieve inzet. - Ondersteuningsarrangementen worden integraal uitgevoerd. <p><i>Jeugdigen en ouders/opvoeders:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorzieningen en diensten vanuit het CJG/welzijnswerk worden vraaggericht ingezet. - Toename gebruik van de voorliggende (collectieve) preventieve voorzieningen jeugdhulp en/of ondersteuning aangeboden vanuit het CJG/welzijnswerk, afname gebruik individuele maatwerkvoorzieningen voor jeugdhulp en ondersteuning. - Toename initiatieven uitgevoerd voor en door jeugdige en/of ouders en/of vrijwilligers, waar nodig ondersteund door een professional.

Actie/Interventie	<p>Gesprekken met aanbieders van specialistische jeugdhulp (GGZ,LVB, J&O)</p> <p>Inmiddels is inzichtelijk bij welke aanbieders onze kinderen in zorg zijn. In de huidige situatie wordt specialistische zorg niet of nauwelijks afgeschaald naar partners actief in het 2^e niveau van de jeugdketen (preventie). Ook werken de specialistische jeugdhulpaanbieders nog niet optimaal samen met partners uit het 1^e en 2^e niveau van de jeugdketen. Omdat de meeste jeugdige cliënten uit Olst – Wijhe in behandeling zijn bij een aanbieder GGZ jeugd, zal in 2017 prioriteit worden gegeven aan gesprekken met GGZ aanbieders.</p>
Doelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - Inventariseren van de mogelijkheden om passende hulp en/of ondersteuning, geheel of gedeeltelijk, vanuit het vierde niveau van de jeugdketen af te schalen naar de eerste twee niveaus van de jeugdketen (leefomgeving van het kind), en wat daarvoor nodig is. - Inventariseren op welke wijze specialistische jeugdhulpaanbieders (nog) beter samen kunnen werken met partners actief in de eerste twee niveaus van de jeugdketen.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Zorg vanuit specialistische jeugdhulpaanbieders wordt waar mogelijk tijdig, geheel of gedeeltelijk, afgeschaald. - Er is sprake van intensieve samenwerking tussen specialistische aanbieders, de toegang, het CJG en de partners actief in de basisinfrastructuur.
Actie/Interventie	<p>Inventariseren van mogelijkheden en behoeftes van vrijwilligers in relatie tot vroegsignalering, en wat daarvoor nodig is.</p> <p>Inventariseren van mogelijkheden/ideeën voor het inzetten van vrijwilligers in relatie tot lichte opvoed en opgroeivragen en/of als aanvulling op professionele jeugdhulp (Uitwerken concept steungezinnen).</p>
Doelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - Vrijwilligers toerusten zodat (zorg)signalen vroegtijdig worden herkend en bespreekbaar worden gemaakt. - Realiseren van een vast aanspreekpunt voor vrijwilligers (advies – en ondersteuning). - Nieuwe innovatieve vormen van samenwerking realiseren tussen jeugdige en hun ouders, vrijwilligers en professionals.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Toename van op samenwerking gerichte initiatieven tussen jeugdige, ouders, vrijwilligers en professionals in relatie tot jeugd en opvoedhulp. - Het beleid van vrijwilligersorganisaties is ondersteunend aan de gezamenlijke transformatieopgaven.
Actie/Interventie	<p>Inventarisatie/evaluatie en waar mogelijk integratie van of verbinding tussen de bestaande formele en informele zorg en netwerkstructuren rondom jeugd en gezin (Volwassenen)</p> <p>Onze gemeente kent diverse zorg en netwerkstructuren op zowel strategisch, tactisch en operationeel niveau. Het gaat hier om overleggen waar o.a. beleid wordt afgestemd, zorgsignalen worden besproken en/of formele en informele hulp en ondersteuning aan en met jeugdigen en/of zijn ouders wordt afgestemd.</p> <p>Wij geven hierbij prioriteit aan het inventariseren/evalueren van zorg en netwerkstructuren jeugd en gezin die zich bevinden in de eerste 3 niveaus van de jeugdketen. Denk hierbij aan het zorg en veiligheidsoverleg, de platforms formele en informele zorg, de zorg en adviesteams in het basis en voortgezet onderwijs en het casusoverleg jeugd (toegang en CJG).</p> <p>Op grond van de resultaten wordt een advies uitgebracht voor een nieuwe integrale zorg – en netwerkstructuur jeugd en gezin.</p>
Doelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - Integraal overzicht van voor jeugd en gezin relevante netwerkstructuren - Inzicht in knel en verbeterpunten in relatie tot integrale signalering, afstemming en samenwerking. - Advisering over, en implementatie van één (waar mogelijk) integrale, of met

	elkaar in verbinding staande, zorg – en netwerkstructuur jeugd en gezin.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Efficiënte en optimale samenwerking tussen de partners actief in de eerst drie niveaus van de jeugdketen. - Er wordt integraal en vroegtijdig gesignaleerd, zorg en/of risicosignalen worden op de juiste plek besproken en indien nodig wordt, samen met de jeugdige en/of zijn ouders gezocht naar een passende (lichte) vorm van hulp en/of ondersteuning (1 gezin, 1 plan, 1 aanpak).
Actie/Interventie	Doorontwikkeling beleid/uitvoering ten aanzien van het Centrum voor Jeugd en Gezin/toegangsteam.
Doelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - Duidelijkheid ten aanzien van taken, rollen en verantwoordelijkheden in relatie tot de gestelde transformatieopgaven. (Wat kunnen we van elkaar verwachten en wat kunnen onze externe partners en inwoners van ons verwachten.) - Zicht krijgen op knelpunten in de samenwerking en het oplossen daarvan. - Beleidsmatige doorvertaling van de behoeftes/afspraken, voortkomend uit gesprekken tussen gemeente en het CJG, en andere relevante partners in de jeugdketen. B.v. een vast aanspreekpunt binnen het CJG voor de scholen, vrijwilligersorganisaties etc.)
Resultaten	Beleidsnota/uitvoeringsplan CJG
Programmaliijn 3: Het bevorderen van kwaliteit en innovatie in de jeugdketen middels gerichte acties/interventies	
Actie/Interventie	<p>Versterking positie (ambulant) jongerenwerk t.b.v. inzet preventieve) 2017: éénmalige toekenning +/- 350 projecturen</p> <p>2018 e.v.: Een structurele uitbreiding van circa 14 uur extra inzet jongerenwerk per week voor een maximaal budget van € 40.000 af te wegen als nieuw beleid bij Kadernota 2018 – 2021.</p> <p>Op basis van de notitie “evaluatie ambulant jongerenwerk” (gemeente Olst-Wijhe, juli 2016) en de inbreng van samenwerkingspartners is in september 2016 besloten om de 22 uur per week aan ambulant jongerenwerk structureel in te zetten. De opdracht tot transformatie vraagt om een krachtige verbinding tussen het ambulant jongerenwerk en andere partners in de keten van jeugd en ondersteuning. (Jongeren, ouders, de toegang, het CJG, het verenigingsleven, het onderwijs etc.) Met het huidige aantal uren ambulant jongerenwerk (22 uur) kunnen we vooral reageren op overlastmeldingen op straat en in de keten, dus represief in plaats van preventief. Hierdoor is er weinig ruimte om aan het preventieve aspect van de inzet toe te komen en proactief te werken. Zoals in de evaluatie staat beschreven, kan vroegtijdig contact met jongeren in probleemsituaties verdere escalatie voorkomen. Door meer in te zetten op vroegsignalering, preventie en samenwerking met zowel jongeren en hun ouders, vrijwilligers en professionals actief met en of voor de jeugd, is de verwachting dat de inzet van specialistische jeugdhulp wordt verminderd of minder zwaar wordt ingezet. Het is dus wenselijk om meer ruimte te krijgen ‘aan de voorkant’ van het proces (Preventie).</p>
Doelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - Bevorderen van jongerenparticipatie. - Bevorderen van zelfstandigheid en weerbaarheid van jongeren; - Signaleren en toeleiden van kwetsbare jongeren naar een aanbod dat aansluit op hun behoeften - Het versterken van het “voorveld”. - Verminderen van overlast door jongeren. - Inzetten op preventieactiviteiten die aansluiten op vragen, behoeften en signalen. - Ontwikkelen en implementeren van een integraal voorlichtings- en

	preventieaanbod. Dat wil zeggen; een aanbod wat in samenwerking met samenwerkingspartners en/of doelgroep wordt georganiseerd
Resultaat	<ul style="list-style-type: none"> - Het aantal verwijzingen naar zwaardere zorg van jongeren die in beeld zijn bij het jeugdnetwerk neemt af als gevolg van effectieve interventies in een vroegtijdig stadium. - Een toename van vraaggerichte voorlichting- en preventieactiviteiten met als gevolg dat jongeren zich bewuster zijn van bepaald risico-gedrag en minder risico-gedrag vertonen. - Een afname van risicogedrag door jongeren. - Een klankbordgroep van jeugdhulp ervaringsdeskundigen (jongeren) - Jeugdhulp die beter aansluit op de leefwereld en wensen van jongeren waardoor betere resultaten gerealiseerd worden door de jeugdhulp - Afname van jeugdoverlast
Actie/Interventie	Uitbreiding ureninzet POH GGZ – Jeugd (van 8 naar 12 uur per week) +/- 75 % van de jeugdigen die jeugdhulp ontvangen, betreft GGZ jeugd. De inzet van de POH – GGZ jeugd sinds 2015 levert positieve resultaten op. Het merendeel van de jeugdigen die worden doorverwezen naar de POH – GGZ Jeugd worden niet doorverwezen naar GGZ jeugdhulp aanbieders.
Doelstellingen	Versterken positionering POH GGZ richting: <ul style="list-style-type: none"> - jeugdhulpaanbieders GGZ (meer bekendheid geven aan de functie van de POH – GGZ zodat aanbieders hier ook meer gebruik van gaan maken, b.v. in relatie tot het afschalen van jeugdhulp); - het gemeentelijke toegangsteam (Meer ruimte genereren voor integraal werken en maatwerk in gezinnen) - het CJG (Ruimte voor het met elkaar delen van kennis en expertise)
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Afname van het aantal jeugdigen in de basis en specialistische GGZ jeugd - Vroegtijdige signalering vanuit de eerste twee niveaus in de jeugdketen en inzet van lichte vormen van ondersteuning in de basisinfrastructuur. - GGZ – aanbieders maken optimaal gebruik van de ondersteuningsmogelijkheden via de POH – GGZ.
Actie/Interventie	<p>Uitbreiding, intensivering en overdracht kennis en expertise toegangsteam/CJG <i>Uitbreiding kennis en expertise in relatie tot casuïstiek</i></p> <p>Onze gemeente heeft de beschikking over een competent toegangsteam en CJG. Naast de huidige reeds beschikbare kennis en expertise t.b.v. het casuoverleg jeugd, zien wij een meerwaarde in het toevoegen van een gedragswetenschapper met specifieke kennis over casuïstiek met een hoog veiligheidsrisico voor het kind. Tevens willen wij de samenwerking tussen de kernpartners van de toegang/CJG en de orthopedagoog van de GGD (wordt nu alleen ingezet vanuit de GGD) intensiveren.</p> <p><i>Gerichte scholing medewerkers toegang/CJG</i></p> <p>Het veld waarin onze professionals werkzaam zijn is zeer dynamisch, kent diverse samenwerkingspartners en is continu aan verandering onderhevig. Dit vraagt flexibiliteit en daadkracht van de medewerker, brede kennis en expertise, en het vermogen om goed samen te kunnen werken en duidelijk te communiceren met diverse doelgroepen (jeugdhulpprofessionals, jeugdige en/of zijn ouders en vrijwilligers). De transformatie vraagt tevens om een andere manier van denken en handelen van onze professionals (Van zorgen voor naar zorgen dat, niet problematiseren, procesregie en/of casusregie kunnen voeren en de eigen kracht van de jeugdige en zijn ouders stimuleren en indien nodig herstellen). Scholing en training is hiervoor essentieel. De invulling hiervan betreft maatwerk en is afhankelijk van enerzijds de behoefte/vraag vanuit de professionals/organisaties, anderzijds de landelijke/regionale ontwikkelingen die op ons afkomen. Op grond van de huidige inventarisatie zullen wij ons in 2017 en 2018 focussen op specifieke scholing/training t.a.v.:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Implementatie van de VERVE (Veiligheid en Regie Voor Elk) methodiek¹⁰ inclusief training medewerkers toegangsteam jeugd/CJG - Implementatie en scholing AVE methodiek (Inclusief proces en casusregie) toegangsteam/CJG - Gekantelde gespreksvoering voor medewerkers toegangsteam - Methodische leerbijeenkomsten tussen medewerkers toegang-CJG en specialistische jeugdhulpaanbieders.
Doelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - Consultatie en advies bij complexe jeugdzorgcasuïstiek zoals uithuisplaatsing, melding bij de Raad voor de Kinderbescherming en crisissituaties. - Optimale inzet van de orthopedagoog vanuit toegang en CJG - Doorontwikkeling professionalisering toegangsteam jeugd en CJG
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Afname aantal en looptijd van kinderschermingsmaatregelen. - Afname van specialistische jeugdhulp - Vroegsignalering, juiste diagnose en inzet van passende, indien mogelijk, lichte vormen van ondersteuning-hulp. - Eenheid van taal en werkmethodek(en)
Actie/Interventie	<p>Voorlichting aan en kennisoverdracht naar jeugdigen en hun ouders en professionals en vrijwilligers organisaties actief in de basisinfrastructuur.</p> <p>De nieuwe gewenste werkwijze en houding geldt niet alleen voor professionals werkzaam in de toegang of het CJG, maar ook voor professionals en vrijwilligers, actief in het eerste niveau van de jeugdketen. Professionals vanuit de toegang en het CJG/welzijnswerk hebben een belangrijke rol waar het gaat om het geven van voorlichting, advies en lichte ondersteuning aan partijen actief in de basisinfrastructuur. De concrete invulling hiervan voor 2017 en 2018 wordt bepaald aan de hand van de vragen voortkomend uit de nog te organiseren bijeenkomsten met vrijwillige en professionele maatschappelijke organisaties actief in de basisinfrastructuur en de resultaten vanuit de nog te genereren profielen jeugd en gezin. Op grond van reeds beschikbare informatie zullen wij in 2017 o.a. inzetten op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Psycho – educatie ADHD/ADD/Autisme aan ouders/opvoeders - Voorlichting over kind en echtscheiding - Training vroegsignalering vanuit POH GGZ aan leerkrachten en pedagogisch medewerkers.
Doelstellingen	Verbreden van kennis/expertise/vaardigheden van jeugdige en hun ouders/opvoeders, vrijwilligers en professionals.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Afname inzet specialistische jeugdhulp - Toename eigen kracht jeugdigen en hun ouders - Toename kennis/expertise professionals en vrijwilligers
Actie/Interventie	<p>Uitbreiding/versterking preventieve thuis/gezinsbegeleiding</p> <p>Sinds 2009 wordt uitvoeringsorganisatie 'Carinova' gesubsidieerd voor het de inzet van 'Thuisbegeleiding' (TB) aan risicogezinnen in onze gemeente. TB is een laagdrempelige en vrij toegankelijke vorm van begeleiding die snel en efficiënt (zonder indicatie) kan worden ingezet. In tegenstelling tot geïndiceerde jeugdhulp, ervaren ouders de inzet van TB in het gezin niet als stigmatiserend. TB is gericht op het activeren van het totale gezinssysteem en de inzet of, indien nodig, de (weder)opbouw van het sociaal netwerk. De thuisbegeleider heeft daarmee ook een belangrijke signalerende en preventieve</p>

¹⁰ VERVE is een nieuwe manier van werken binnen de jeugdbescherming. In VERVE ligt de regie voor de oplossing van opvoedings en veiligheidsvraagstukken bij de cliënt, het gezin en het netwerk. VERVE staat voor 'Veiligheid En Regie voor Elk'. Doel van VERVE is dat de regie voor het oplossen van opvoedings – en veiligheidsproblemen zoveel mogelijk bij cliënten en hun netwerk ligt. Daardoor accepteren cliënten eerder vrijwillige hulp en worden kinderschermingsmaatregelen zoveel mogelijk voorkomen of verkort.

	<p>functie en kan snel interveniëren indien er neven – problematiek speelt. Vooruitlopend op de Transitie, en de opdracht tot Transformatie, is in 2013 besloten om de inzet van TB te koppelen aan de afspraken die met Carinova zijn gemaakt in het kader van de ontwikkeling van het 'Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Dit betekent dat TB sinds 2013, als één van de interventies vanuit het CJG, kan worden ingezet in gezinnen die ondersteuning nodig hebben. Sinds 2015 is er sprake van een toename van het aantal gezinnen waarvoor TB wordt ingezet, waardoor het huidige aantal gesubsidieerde uren niet langer toereikend is. De oorzaak hiervan is dat zowel het gemeentelijk toegangsteam jeugd als de CJG partners frequenter gebruik maken van vrij toegankelijke preventieve voorzieningen i.p.v. duurdere vormen van specialistische jeugdhulp. Een van de doelstellingen van de transformatie. Ook zien we dat TB in een aantal gevallen is ingezet ter overbrugging van een wachtlijst bij een instelling voor gespecialiseerde jeugdhulp, met het resultaat, dat in een aantal situaties geen gebruik meer is gemaakt van de inzet van een specialistische jeugdhulpaanbieder. Uit oogpunt van preventie en om te voorkomen dat gezinnen, vanwege een ontoereikend lokaal aanbod van TB, terecht komen in duurdere vormen van specialistische thuisbegeleiding, willen wij het aantal beschikbare uren voor onze gemeente, vooralsnog voor een periode van twee jaar, uitbreiden van 350 naar 650 per jaar. Tevens zijn we in gesprek met Carinova om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de thuisbegeleiding te versterken en te verbinden met de informele zorg. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het scholen van TB – ers op het terrein van Intensieve Ambulante Gezinsbegeleiding (IAG) zodat zorg uitgevoerd door specialistische jeugdhulpaanbieders eerder kan worden afgeschaald, en intensieve samenwerking tussen professionele TB – ers en zorgvrijwilligers/- vrijwilligersorganisaties. Eind 2018 wordt de inzet geëvalueerd wordt, op grond van de resultaten, een advies uitgebracht over de toekomst van de TB in onze gemeente.</p>
Doelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - Beschikbaarheid van een laagdrempelige, niet stigmatiserende, systeemgerichte en preventieve vorm van gezinsbegeleiding, gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van het gezin (grip en regie over het eigen leven). De TB / er werkt planmatig en doelgericht en gaat uit van de kracht van het gezin, geeft voorbeeldgedrag en leert de gezinsleden inzicht te krijgen in gedrag en zelf keuzes te maken. - Realiseren van eenheid van taal en werkmethoediek tussen TB – ers en ambulant werkers specialistische jeugdhulp. - Onderzoeken van de mogelijkheden om de professionele TB te verbinden met vrijwillige vormen van gezinsbegeleiding.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Afname inzet en looptijd gespecialiseerde ambulante gezinsbegeleiding - Gespecialiseerde ambulante gezinsbegeleiding wordt indien mogelijk geheel of gedeeltelijk afgeschaald naar TB - Waar mogelijk wordt de begeleiding in gezinnen uitgevoerd door professionals en-of hiertoe bekwame vrijwilligers.

